

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
University of Opole (Poland)
International Slavis University (Macedonia)
Cooperative Trade University of Moldova
Institute of Soil Science and Plant Cultivation
State Research Institute (Poland)**

Кафедра рослинництва

**МАТЕРІАЛИ V МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЇ**

**Актуальні напрями та проблематика у
технологіях вирощування продукції
рослинництва**

25 листопада 2025 року

**Полтава
2025**

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ПОЛТАВСЬКИЙ
ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**
University of Opole (Poland)
International Slavis University (Macedonia)
Cooperative Trade University of Moldova
Institute of Soil Science and Plant Cultivation State Research Institute
Department of Forage Crop Production

Актуальні напрями та проблематика у технологіях вирощування продукції рослинництва

Матеріали V Міжнародної науково-практичної
інтернет-конференції

25 листопада 2025 року

УДК 631.5:631.8:633
ISBN 978-617-8466-56-5

Актуальні напрями та проблематика у технологіях вирощування продукції рослинництва: матеріали V Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (25 листопада 2025 року, м. Полтава). / Редкол.: В.В. Гангур (відп. ред.) та ін. Полтава: ПДАУ, 2025. 120 с.

У збірнику тез висвітлено результати досліджень, які присвячені сучасним аспектам із розв'язання проблемних питань в аграрній науці, зокрема біологізації рослинництва, інноваційним заходам у технологіях вирощування сільськогосподарських культур. Видання адресоване науковим та науково-педагогічним працівникам, аспірантам, здобувачам вищої освіти, фахівцям агрономічної служби агроформувань різного виробничого напрямку.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

Микола МАРЕНИЧ – директор навчально-наукового інституту агротехнологій, селекції та екології, доктор сільськогосподарських наук, професор;

Володимир ГАНГУР – завідувач кафедри рослинництва, доктор сільськогосподарських наук, старший науковий співробітник;

Любов МАРІНІЧ - доцент кафедри рослинництва, кандидат сільськогосподарських наук;

Ольга БАРАБОЛЯ – доцент кафедри рослинництва, кандидат сільськогосподарських наук, доцент;

Людмила ЄРЕМКО – доцент кафедри рослинництва, кандидат сільськогосподарських наук, старший науковий співробітник;

Віктор ЛЯШЕНКО – доцент кафедри рослинництва, кандидат сільськогосподарських наук, доцент;

Микола ШЕВНІКОВ – професор кафедри рослинництва, доктор сільськогосподарських наук, професор;

Сергій ФЛОНЕНКО - доцент кафедри рослинництва, кандидат сільськогосподарських наук, доцент;

Ольга БАРАБОЛЯ – доцент кафедри рослинництва, кандидат сільськогосподарських наук, доцент;

Світлана ШАКАЛІЙ – доцент кафедри рослинництва, кандидат сільськогосподарських наук, доцент;

Ольга МІЛЕНКО – доцент кафедри рослинництва, кандидат сільськогосподарських наук, доцент;

Олександр АНТОНЕЦЬ – доцент кафедри рослинництва, кандидат сільськогосподарських наук, доцент;

Марина АНТОНЕЦЬ – доцент кафедри рослинництва, кандидат психологічних наук, доцент;

Олександр ЛЕНЬ – старший викладач кафедри рослинництва, кандидат сільськогосподарських наук.

Відповідальність за зміст поданих матеріалів, точність наведених даних і відповідність принципам академічної доброчесності несуть автори. Матеріали видані в авторській редакції.

Рекомендовано до друку вченою радою ПДАУ, протокол № 5 від 23.12.2025

© Автори тез, включені до збірника, 2025

ЗМІСТ

Hanhur V.V., Vodianyuk O.V., Yeremko L., Staniak M.	7
Perennial legumes as a factor of soil fertility improvement	
Yeremko L., Staniak M., Czopek K., Stepień-Warda A.	9
The role of some elements of mineral nutrition in the formation of the productivity of sunflower as a valuable oil crop	
Hanhur V.V., Kalambet V.V., Chernysh M.R., Solianyuk V.A.	12
The formation of biometric parameters of sunflower hybrid plants of different maturity groups depending on the level of mineral nutrition	
Hanhur V.V., Hrechka M.O.	15
The effect of basic soil cultivation methods and seed inoculation on soybean crop weed infestation	
Логвиненко В.В., Штепа А.М.	18
Розвиток інтегрованих систем захисту в умовах зміни клімату	
Шакалій С.М., Маслівець О.	21
Формування продуктивного потенціалу сортів гірчиці в умовах Лісотепу	
Шакалій С.М., Воронько В.В.	25
Вплив агроекологічних факторів на формування структури врожаю кукурудзи	
Шакалій С.М., Кулик Є.І.	27
Вплив погодно-кліматичних чинників на якість насіння соняшника	
Сахно Т.В., Галаган О.О., Гордієнко М.Ю.	29
Оцінка ефективності етнофармакологічних рослинних екстрактів у технології насінництва кукурудзи	
Тараненко С.В., Дудка Є.О.	33
Землеробство на деградованих землях: шляхи відновлення продуктивності	
Зосимчук О.А., Павленко В.В.	36
Особливості підбору гібридів кукурудзи на осушуваних торфових ґрунтах західного Полісся	
Зосимчук М.Д., Поліщук О.С.	40
Особливості підбору сортів сої для вирощування в зоні західного Полісся	
Марініч Л.Г., Федоренко І.В.	43
Формування генеративних пагонів у стоколосу безостого залежно від сортових особливостей	
Марініч Л.Г., Комісарчук Я.А., Кочерга І.М.	46
Вплив сортових властивостей на формування врожайності гібридів кукурудзи	
Марініч Л.Г., Кошовий С.О.	48
Формування кормової продуктивності люцерни залежно від сортових особливостей	
Марініч Л.Г., Максимов А.С., Орищенко К. Р.	50
Вплив норми висіву та способів сівби на формування насінневої продуктивності стоколосу безостого	

Шакалій С.М., Тутка Т.	52
Вплив агрометеорологічних факторів на урожайність кукурудзи	
Циганков Р.О., Черних С.А., Лемішко С.М.	54
Ефективність застосування інсектецидів для зниження популяції колорадського жука на посівах баклажану в зоні північного Степу України	
Ярчук І.І., Мельник Т.В., Мешко Р.Г., Любович О.А.	56
Ефективність дії фунгіцидних препаратів за умов низьких температур	
Шакалій С.М., Брехунцова О.	60
Проблематика вирощування нішової культури спельта в Україні	
Мицик О.О., Звєгінцев О.С., Ніколасв А. О.	62
Особливості оцінки та стабілізації родючості агрогенних ґрунтів схилів в умовах північної підзони Степу України	
Мешко Р. Г., Ярчук І. І.	64
Оптимізація живлення озимої пшениці при комплексному використанні мікро та макро добрив	
Бондаренко О.В.	66
Вплив рівня мінерального живлення на продуктивність кукурудзи розлусної	
Барат Ю.М., Брехунцова О.А.	68
Особливості технології вирощування лохини	
Локойда К.І.	71
Кількість плодів на рослині за різних технологічних способів вирощування гібридів F ₁ кавуна	
Сергієнко М.Б.	76
Новий конкурентоздатний гібрид кавуна Кіродар F ₁	
Філоненко С.В., Манашина Д.В., Холодняк І.Л.	80
Насіннева продуктивність висадків буряків цукрових за оптимізації застосування стимуляторів росту	
Філоненко С.В., Калашник Д.К., Самойленко В.О.	83
Оптимізація технології вирощування буряків цукрових за рахунок впровадження інноваційних заходів	
Філоненко С.В., Калуцький Є.О.	86
Аналіз ефективності способів основного обробітку ґрунту за вирощування буряків цукрових	
Рибальченко А.М.	91
Стійкість сої до грибів роду <i>Fusarium Link</i>	
Yeremko L.S., Rudenok V.O., Hospodynko A.S.	93
The effect of mineral elements on sunflower seed yield	
Yeremko L.S., Semenov D.R., Shevchenko B.Iu.	95
The effect of biological and mineral fertilizers on the biological productivity of grain sorghum varieties of different maturity groups	
Yeremko L.S., Rudenok O.O., Sviatetskyi V.A., Kramarenko K.E.	97
The effect of biological fertilizers and microelements on soybean yield	

Дзигал Є.В.	100
Вплив біорегуляторів у суміші з КАС на продуктивність сортів пшениці м'якої озимої	
Марініч Л.Г., Баган А.В., Даценко Б.А.	103
Вплив строків сівби на формування урожайності ріпаку озимого	
Юрченко С. О., Сіренко Д. Т.	105
Перспективи вирощування сортів гороху	
Юрченко С. О., Литвин Н.Л., Гнилосир П.М.	107
Вплив терміну зберігання насіння на урожайність сортів сої	
Юрченко С. О., Павленко М. В., Хоменко М. М.	109
Вплив біостимулятора росту на формування урожайності гібридів огірка посівного в умовах захищеного ґрунту	
Юрченко С. О., Макаренко О.А.	111
Сортові та адаптивні особливості гібридів кукурудзи як чинник стабільної врожайності в умовах змінного клімату	
Ласло О.О., Горошко Н.М.	114
Вплив системи удобрення на продуктивність ранньостиглих гібридів кукурудзи	
Бобрун О. Ф., Шокало Н.С.	116
Соя як стратегічна культура: сучасні підходи до вирощування та підвищення врожайності	
Бараболя О.В., Прудкий Т.А.	118
Вплив погодних умов на формування якості та лежкості бульб картоплі	

Загалом, найбільш ефективною виявилася стратегія комбінованого використання біостимулятора, що забезпечила найвищу врожайність у двох досліджуваних гібридів, підтверджуючи доцільність використання комплексного підходу в агротехніці огірка у закритому ґрунті.

Узагальнюючи результати дослідження, можна зробити висновок, що ефективність біостимулятора Biokleyser значною мірою залежить від способу та кратності його застосування. Мінімальні прирости врожайності огірків спостерігалися за умов одноразового внесення препарату: 13,4% при кореневому підживленні та 11,65% при позакореновому. Суттєво вищі показники були досягнуті при тричі внесеному препараті: 38,15% – при кореневому способі та 48,5% – при позакореновому. Найвищий середній приріст урожайності – 57,05% – був зафіксований при комбінованому способі (одне кореневе та два позакореневих підживлення), що вказує на наявність синергетичного ефекту дії біостимулятора.

Таким чином, результати свідчать про доцільність багаторазового та комбінованого використання біостимулятора Biokleyser для підвищення врожайності огірка в умовах закритого ґрунту.

Бібліографічний список

1. Гіль Л. С., Сучасні технології овочівництва закритого і відкритого ґрунту. Ч. 2. Закритий ґрунт: Навчальний посібник. Вінниця: Нова книга, 2007. 312 с.
2. Роганіна В.Є. Планування розвитку овочівництва на основі інновацій. Вісник Харківського національного аграрного університету ім. В.В. Докучаєва. Сер.: Економічні науки. 2013. № 8. С. 132 – 137.
3. Семендяєв М.А. Проблеми розвитку органічного овочівництва. Матеріали міжнародної науково-практичної конференції. Інститут овочівництва і баштанництва НААН. Пляда, 2017. С. 92 – 94.

УДК 633.15:631.527:631.574

СОРТОВІ ТА АДАПТИВНІ ОСОБЛИВОСТІ ГІБРИДІВ КУКУРУДЗИ ЯК ЧИННИК СТАБІЛЬНОЇ ВРОЖАЙНОСТІ В УМОВАХ ЗМІННОГО КЛІМАТУ

Юрченко С.О., кандидат с.-г. наук, доцент кафедри селекції, насінництва і генетики

e-mail: svitlana.iurchenko@pdau.edu.ua

Макаренко О.А., здобувач ступеня вищої освіти Магістр

e-mail: oleksandr.makarenko@st.pdau.edu.ua

В умовах динамічного розвитку сільського господарства питання підвищення врожайності основних культур, зокрема кукурудзи на зерно, набуває особливої значущості. Як одна з провідних зернових культур, кукурудза

демонструє продуктивність, що значною мірою визначається її генетичними характеристиками – сортовими ознаками, які впливають на адаптивні можливості, стійкість до стресових факторів, тривалість вегетаційного періоду та ефективність засвоєння ресурсів.

В умовах кліматичних змін, деградації ґрунтів і зростання вимог до якості продукції важливо обґрунтовано підходити до вибору сортів та гібридів кукурудзи, що здатні стабільно забезпечувати високі врожаї за різних умов вирощування. Дослідження в цьому напрямі сприяють удосконаленню сортової політики, раціональному використанню сортового потенціалу та ефективному впровадженню сучасних агротехнологій [5].

Вибір відповідного гібриду кукурудзи починається з урахування агрокліматичних умов регіону вирощування та специфіки технологічного забезпечення. Одним із ключових орієнтирів при цьому виступає індекс стиглості – ФАО (FAO), що відображає кількість ефективних температур (вище 10 °C за період з квітня по вересень), необхідних для повного досягання зерна.

Цей показник, розроблений Продовольчою та сільськогосподарською організацією ООН, умовно характеризує гібриди кукурудзи за тривалістю вегетації. Система класифікації за ФАО дозволяє групувати гібриди за тривалістю вегетаційного періоду, теплолюбністю та іншими важливими агрономічними параметрами. Завдяки цьому виробники можуть оперативіно визначити, які гібриди найкраще пристосовані до умов певної зони вирощування в Україні [60].

У межах національного сортименту виділяють п'ять основних груп стиглості кукурудзи за ФАО, кожна з яких має характерні особливості вирощування та відрізняється господарсько-цінними ознаками. Знання цієї класифікації дозволяє агровиробникам обґрунтовано здійснювати вибір гібридів і планувати посіви відповідно до кліматичних умов регіону [2].

Таким чином, для досягнення високої продуктивності кукурудзи на зерно необхідно враховувати відповідність гібриду певній групі стиглості за ФАО. Це забезпечує оптимальний підбір сортів згідно з тривалістю вегетації та необхідною сумою середньодобових температур, що є критично важливими для повноцінного дозрівання культури в конкретних умовах [4].

Врожайність кукурудзи обумовлюється не лише її генетичним потенціалом, а й здатністю повноцінно реалізувати цей потенціал в умовах конкретного регіону. Саме тому зростає інтерес до селекційної роботи, орієнтованої на адаптивність гібридів до різноманітних ґрунтово-кліматичних умов. Вибір гібриду має базуватись не тільки на офіційних характеристиках, а й на результатах демонстраційних посівів у конкретній агрокліматичній зоні. Це дозволяє об'єктивніше оцінити продуктивність, темпи вологовіддачі та особливості морфогенезу [3].

Крім температурного режиму, суттєвий вплив на розвиток рослин мають й інші екологічні чинники – тривалість світлового дня, розподіл опадів та температур протягом вегетації. Тому класифікація гібридів за індексом ФАО, хоч і є зручною, не завжди повністю відображає біологічні особливості сорту.

Наприклад, при однаковому ФАО один гібрид може демонструвати більш раннє дозрівання зерна порівняно з вегетативними органами, а інший – рівномірне досягання всієї рослини.

Один з визначальних параметрів під час вибору гібриду – це швидкість вологовіддачі зерна. Високі показники в цьому аспекті сприяють зменшенню витрат на збір урожаю та його післязбиральну обробку. На інтенсивність вологовіддачі впливають морфологічні особливості качана: структура обгорткового листка, щільність і товщина серцевини, погодні умови під час дозрівання, а також тип зерна. Наприклад, у зубовидних форм волога виводиться інтенсивніше після початкового періоду, тоді як у зубовидно-кременистих – цей процес починається раніше, але проходить повільніше [1].

Кукурудза вирощується з різною метою – на зерно, силос або як сировина для виробництва біопалива. Для кожного напряму потрібні гібриди з відповідним набором ознак. Так, зернові форми характеризуються раннім досяганням і компактною вегетативною масою, силосні – значною зеленою масою і тривалим збереженням зеленого листя, універсальні – поєднують ці властивості.

Однією з проблем при збиранні врожаю є вилягання стебел, яке ускладнює агротехнічні операції та може спричинити значні втрати врожаю (до 50%). Цьому явищу сприяють надмірна зволоженість у період збирання, дисбаланс елементів живлення, патогенні ураження, а також низька стійкість конкретного гібриду до вилягання.

Реалізація потенціалу продуктивності залежить не лише від біологічних особливостей гібриду, але й від технології вирощування. Залежно від реакції на умови середовища, усі гібриди умовно поділяються на три групи. Інтенсивні – забезпечують високі врожаї за умови дотримання високого рівня агротехніки. Середньопластичні – добре реагують на покращення умов і при цьому зберігають стабільність за несприятливих факторів. Гомеостатичні – демонструють стабільну продуктивність незалежно від зовнішніх умов, однак їхній потенціал нижчий, і більшість таких гібридів застаріла [4].

Отже, при оцінці гібридів важливо враховувати не лише рівень потенційної врожайності, але й адаптивність, вік гібриду та його придатність до сучасних умов вирощування. Нові селекційні розробки, як правило, демонструють переваги над попередніми поколіннями незалежно від групи стиглості.

Бібліографічний список

1. Василішин, С., Винограденко, С., Дьяконов, С. Потенціал виробництва кукурудзи на зерно в контексті зміцнення продовольчої безпеки України та світу. *Таврійський науковий вісник. Серія: Економіка*, (12), 2022 С.10-19. <https://doi.org/10.32851/2708-0366/2022.12.2>
2. Волощук О. П., Волощук І. С., Глива В. В., Пашак М. О., Біологічні вимоги гібридів кукурудзи до умов вирощування в західному Лісостепу. *Передгірне та гірське землеробство і тваринництво*. 2019. Вип. 65. С. 22–36 DOI: [https://www.doi.org/10.32636/01308521.2019-\(65\)-3](https://www.doi.org/10.32636/01308521.2019-(65)-3)

3. Гангур В. В., Єремко Л. С., Руденко В. В. Вплив елементів технології вирощування на формування продуктивності гібридів кукурудзи різних груп стиглості. Таврійський науковий вісник. 2021. № 117. С. 37–43. <https://doi.org/10.32851/2226-0099.2021.117.6>.

4. Костромітін В.М., Попов С.І., Козубенко Л.В. Агротехнологія вирощування кукурудзи в умовах східної частини України. Х.: ІР ім. В.Я. Юр'єва НААН, 2012. 175 с.

5. Кривенко А.І., Марткоплішвілі М.М. Особливості формування урожайності кукурудзи залежно від впливу елементів технології вирощування. *Наукові праці Інституту біоенергетичних культур і цукрових буряків*, (28), 201–209. <https://doi.org/10.47414/np.28.2020.230241>

6. Любич В. В. Формування продуктивності різних гібридів кукурудзи. Збірник наукових праць Уманського національного університету садівництва, 2020. № 97(1). С. 32–44. <https://doi.org/10.31395/2415-8240-2020-97-1-32-44>

УДК 631.86

ВПЛИВ СИСТЕМИ УДОБРЕННЯ НА ПРОДУКТИВНІСТЬ РАНЬОСТИГЛИХ ГІБРИДІВ КУКУРУДЗИ

Ласло О.О., кандидат с.-г.н., доцент кафедри землеробства і агрохімії ім. В.І. Сазанова

e-mail: oksana.laslo@pdau.edu.ua

Горошко Н.М., здобувач ступеня вищої освіти Магістр

Полтавський державний аграрний університет

Кукурудза для України має значення експортно орієнтованої культури, оскільки внутрішнє споживання охоплює лише третину виробленої продукції, а решта врожаю експортується. Ефективне використання генетичних можливостей нових гібридів сприяє підвищенню урожайності кукурудзи та виступає основним резервом для збільшення загального обсягу зборів. Одним із ключових завдань аграрної науки та практики є правильний добір гібридів різних груп стиглості, які вирізняються високим потенціалом продуктивності та адаптивністю до несприятливих абіотичних умов конкретних регіонів вирощування. Це питання є пріоритетним як для селекційної роботи, так і для насінництва кукурудзи, адже воно прямо впливає на забезпечення стабільності врожаїв і поліпшення якості продукції.

Науково доведено, що продуктивність цих гібридів визначається їх біологічними характеристиками, які ефективно взаємодіють з погодними умовами та системою мінерального живлення. Такі дослідження є важливими для вдосконалення агротехнологій вирощування кукурудзи, забезпечення стабільності врожаю й підвищення продуктивності цієї стратегічно важливої культури.